

Struktura predavanja

- Što su obiteljske i statusne stvari
- Osnovna pravila postupka – po čemu su ti postupci posebni
- Posebna uloga CSS
- Poseban položaj djece i osoba lišenih poslovne sposobnosti
- Posebni (izvan)parnični postupci
- Alternativne metode rješavanja sporova (obvezno savjetovanje, obiteljska medijacija)

Primjenjivi propisi

Obiteljski zakon (Narodne novine, br. 103/2015) + podzakonski propisi

- čl. 345. - 550. ObZ

OSMI DIO (Postupak pred sudom)

- Čl. 320. – 344. ObZ

SEDMI DIO (Obvezno savjetovanje i obiteljska medijacija)

+ Zakon o parničnom postupku (Narodne novine, br. 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14)

Obiteljske i statusne stvari

Obiteljske stvari

- bračni sporovi, maternitetski i paternitetski sporovi, sporovi o roditeljskoj skrbi, sporovi o uzdržavanju, mjere za zaštitu prava i dobrobiti djeteta i drugi obiteljski postupci

Statusne stvari

- bračne stvari, maternitetske i paternitetske stvari te lišenje/vraćanje poslovne sposobnosti

Posebnosti postupaka u obiteljskim i statusnim stvarima

- brzina (načelo žurnosti – 15 dana)
- manja sloboda stranaka ↔ veća sloboda suda
(naglašena oficioznost i inkvizitornost)
- zakonsko isključenje javnosti
- posebna zaštita slabijih stranaka (djeca, lišeni poslovne sposobnosti)
- nadležnost općinskih sudova (obiteljski odjeli) u prvom stupnju i nekih županijskih sudova u drugom stupnju (Zagreb, Pula, Split)

Trostruka uloga centra za socijalnu skrb

- CSS kao **stranka**
 - taksativno propisani postupci
 - prava CSS-a kao stranke
- CSS kao **zastupnik**
 - utvrđivanje očinstva/uzdržavanje + u ime i za račun djeteta
 - prava CSS-a kao zastupnika djeteta
- CSS kao **pomoćno tijelo suda**
 - nalaz i mišljenje
 - obiteljska anamneza (podaci o obiteljskim, imovinskim i socijalnim prilikama stranaka)
 - u postupcima ovrhe i osiguranja

Poseban položaj djece i osoba lišenih poslovne sposobnosti

Dijete ima pravo...

- Samostalno poduzimati radnje u postupku ako:
 - ima 14 god
 - razumije značenje i posljedice
 - pozitivno prethodno mišljenje CSS-a
(položaj roditelja/zak. zastupnika?)
- izraziti mišljenje ako se ne protivi (stručna osoba/pos. skrbnik kao pomoć ili medij)
- biti obaviješteno o tijeku postupka (i odlukom, ne nužno i obrazloženjem)

Pravilnik o načinu pribavljanja mišljenja djeteta (NN 123/15)

- položaj u obveznom savjetovanju/medijaciji?

Osoba lišena poslovne sposobnosti ima pravo....

- samostalno poduzimati radnje u postupku ako:
 - razumije značenje i posljedice
 - pozitivno prethodno mišljenje CSS-a
- izraziti mišljenje (nije izričito propisano)

Posebni parnični postupci

- Bračni sporovi
- Maternitetski/paternitetski sporovi
- Sporovi o roditeljskoj skrbi/ostvarivanju osobnih odnosa
- Sporovi o uzdržavanju

Bračni sporovi

- Razvod braka (konstitutivna tužba)
 - teško i trajno poremećeni bračni odnosi
 - prestanak bračne zajednice dulje od 1 godine
- Utvrđenje da brak (ne) postoji (deklaratorna tužba)
 - osobe istog spola
 - izostanak pristanka za sklapanje braka
 - brak nije sklopljen u propisanom postupku
- Poništaj braka (konstitutivna tužba)
 - maloljetnost
 - poslovna nesposobnost
 - srodstvo
 - postojanje ranijeg braka/registriranog partnerstva
- Posebnosti:
 - ograničenje kruga potencijalnih tužitelja, a kod poništaja i roka za podnošenje tužbe
 - prethodno provođenje obveznog savjetovanja/obiteljske medijacije (kod razvoda braka)
 - dužnost suda da dopelja odluke po službenoj dužnosti
 - mogućnost kombinacije postupaka (eventualna kumulacija, prethodno pitanje postojanja braka, protutužba)

Maternitetski i paternitetski sporovi

- utvrđivanje majčinstva
 - utvrđivanje (izvanbračnog) očinstva
 - osporavanje majčinstva
 - osporavanje bračnog i izvanbračnog očinstva
- Posebnosti:
 - precizno određenje stranaka u sporu (suparničarstvo)
 - položaj bračnog druga majke
 - zastupanje CSS-a
 - dužnost suda da donese odluke po službenoj dužnosti
 - dokazivanje i utvrđivanje činjenica (posebnosti kod utvrđivanja/osporavanja)

UTVRĐIVANJE	MAJČINSTVA	OČINSTVA
Dijete	do 25 godine	do 25 godine
Majka djeteta	-	do 18 godine
Osoba koja se smatra majkom/ocem	do 18 godine	1 godina od saznanja za odbijanje pristanka, ali najkasnije do 18 godine
CSS	do 18 godine	do 18 godine

OSPORAVANJE	MAJČINSTVA	OČINSTVA	
		BRAČNOG	IZVANBR
Dijete	do 25 godine	do 25 godine	do 25 godine
Žena upisana u maticu	6 mjeseci od saznanja, ali najkasnije do 7 godine	do 6 mjeseci od rođenja	-
Osoba koja se smatra majkom/ocem, uz istodobno utvrđenje	6 mjeseci od saznanja, ali najkasnije do 7 godine	-	do 1 godine od upisa priznanja
Majčin muž	-	6 mjeseci od saznanja, ali najkasnije do 7 godine	-
Muškarac koji je priznao očinstvo	-	-	6 mjeseci od saznanja, ali najkasnije do 7 godine

Sporovi o roditeljskoj skrbi i o ostvarivanju osobnih odnosa s djetetom

- s kojim će roditeljem dijete stanovati
- način ostvarivanja roditeljske skrbi
- ostvarivanje osobnih odnosa s drugim roditeljem i drugim srodnicima („susreti i druženja”)
- Posebnosti:
 - samostalna parnica/kumulirani zahtjevi (mogućnost spajanja)
 - prethodno provođenje obveznog savjetovanja
 - mogućnost sporazuma (najbolji interes!)
 - posebne mjere za osiguranje provedbe/povratak djeteta (stručna pomoć, jamstvo, zabrana raspolaganja, oduzimanje putovnice, određivanje mjesta sastanka ili osobe koja će biti prisutna...)

Sporovi o uzdržavanju

- određivanje uzdržavanja
 - smanjenje uzdržavanja
 - povećanje uzdržavanja
- Posebnosti:
 - mogućnost zastupanja CSS-a (pristanak roditelja/pasivnost dulja od tri mjeseca/skrb od strane drugih osoba)
 - stranačka inicijativa u mjeri u kojoj nije u sukobu s najboljim interesom djeteta (ogluha/izostanak, priznanje/odricanje/sudska nagodba)
 - trenutak smanjenja/povećanja uzdržavanja

Posebni izvanparnični postupci

POSTUPAK ZA...

Sporna pitanja –
obustava i
nastavak kao
parnični postupak

dopuštenje za sklapanje braka

sporazumni razvod braka

odobravanje plana o zajedničkoj roditeljskoj skrbi

odobravanje sporazuma o uzdržavanju

pojednostavljeno određivanje uzdržavanja

ostvarivanje roditeljske skrbi/osobnih odnosa

zaštita doma

pristanak na posvojenje

zdravlje djeteta

lišenje/vraćanje poslovne sposobnosti

mjere za zaštitu dobrobiti djeteta

Ovrha i
osiguranje

PLAN O ZAJEDNIČKOJ RODITELJSKOJ SKRBI

Podaci o roditeljima

	Majka	Otac
Ime		
Prezime		
OIB		
Datum rođenja		
Mjesto rođenja		
Prebivalište		
Boravište		
Adresa u trenutku sastavljanja Plana <i>(ukoliko se ona razlikuje od adrese prebivališta / boravišta)</i>		

Pravilnik o obveznom
sadržaju obrasca plana o
zajedničkoj roditeljskoj skrbi
(NN 123/2015)

Podaci o djetetu

Ime	
Prezime	
OIB	
Datum rođenja	
Mjesto rođenja	
Prebivalište	
Boravište	
Adresa u trenutku sastavljanja Plana <i>(ukoliko se ona razlikuje od adrese prebivališta / boravišta)</i>	

Sporazumna uređenja

Mjesto i adresa djetetova stanovanja na kojem će biti prijavljeno prebivalište djeteta od jednog od roditelja (obavezno naznačiti kod kojeg roditelja)

Vrijeme koje će dijete provoditi sa svakim od roditelja (tjedno, mjesečno, držav praznicima i blagdanima te za vrijeme školskih praznika) uz naznaku vremena predaje/preuzimanja djeteta mlade dobi

Druge osobe čija je nazočnost dogovorena prilikom predaje / preuzimanja djeteta (nije obvezno polje)

Ime i prezime:

OIB:

Način prijevoza djeteta te snošenje troškova prijevoza (nije obvezno polje)

Način razmjene informacija u vezi s djetetom (primjerice usmeno, poštom, telefonski, telefaksom, SMS-om, elektronskom poštom ili na drugi prikladan način)

Druge odluke za koje roditelji smatraju da su bitne za dijete i koje će donositi sporazumno (s tim da se u odnosu prema trećim osobama smatra da je drugi roditelj dao suglasnost za donošenje odluke) (primjerice odluke o djetetovom zdravlju, liječenju, školovanju, ostvarivanju osobnih odnosa s drugim osobama i sl.) (nije obvezno polje)

Način rješavanja budućih spornih pitanja u odnosu na roditeljsku skrbi

- a) u obiteljskoj medijaciji
- b) uz pomoć zajedničkog odvjetnika ili druge osobe od zajedničkog povjerenja
- c) u sudskom postupku

Ostala sporazumna uređenja (nije obvezno polje)

--

Udržavanje

Roditelj obveznik uzdržavanja	
Mjesečni iznos	
Dospijeće	

Način plaćanja uzdržavanja

1. Na ruke uz potvrdu o plaćanju 2. Na račun roditelja s kojim dijete stanuje Broj računa: Račun otvoren kod:
--

Mišljenje djeteta

Roditelji su omogućili djetetu da izrazi svoje mišljenje vezano za sadržaj Plana o zajedničkoj roditeljskoj skrbi	DA	NE
--	-----------	-----------

Razlozi onemogućavanja djetetu da izrazi mišljenje vezano uz sadržaj Plana o zajedničkoj roditeljskoj skrbi (popunjava se, ako je odgovor na prethodno pitanje „NE“)

--

Roditelji su prihvatili mišljenje djeteta vezano za sadržaj Plana o zajedničkoj roditeljskoj skrbi	DA	NE
---	-----------	-----------

Razlozi neprihvatanja mišljenja djeteta vezano uz sadržaj Plana o zajedničkoj roditeljskoj skrbi (popunjava se, ako je odgovor na prethodno pitanje „NE“)

--

Postupak za lišenje poslovne sposobnosti

- ograničenje kruga predlagatelja (sud, CSS, bračni drug, krvni srodnici u ravnoj lozi i u pobočnoj do drugog stupnja; kod vraćanja i skrbnik uz odobrenje CSS-a)
- posebni skrbnik
- dokazni postupak (nalaz i mišljenje vještaka)
- vraćanje poslovne sposobnosti (ograničenje novih prijedloga)
- moguće samo djelomično lišenje poslovne sposobnosti (to stvara poteškoće u praksi)

Alternativno rješavanje sporova

Obvezno savjetovanje ObZ/14-15

- postupci: razvod/roditeljska skrb/osobni odnosi
- svrha: pomoć članovima obitelji da donesu sporazumne odluke o obiteljskim odnosima vodeći posebnu brigu o zaštiti obiteljskih odnosa u kojima sudjeluje dijete te o pravnim posljedicama nepostizanja sporazuma i pokretanju sudskih postupaka u kojima se odlučuje o osobnim pravima djeteta
- provoditelj: stručni tim CSS-a
- trenutak: prije pokretanja postupka
- trajanje: 60 dana (uklj. izvješće)
- obveze stranaka: izvješće kao prilog tužbi

Posredovanje ObZ 03

- postupci: razvod braka
- svrha: pokušaj uklanjanja bračnih nesuglasica odnosno dogovora o uređenju pravnih posljedica razvoda braka
- provoditelj: CSS, savjetovanište za brak, privatni posredovatelj
- trenutak: nakon pokretanja postupka
- trajanje: tri mjeseca + 15 dana za izvješće
- obveze stranaka: izvješće u roku od 1 godine

Alternativno rješavanje sporova

Obiteljska medijacija ObZ 14-15

- postupak u kojem stranke nastoje sporazumno riješiti spor iz obiteljskih odnosa uz pomoć jednog ili više obiteljskih medijatora
- nepristrana i posebno educirana osoba koja je upisana u registar obiteljskih medijatora (edukacija!)
- svrha: postizanje PZRS i drugih sporazuma u vezi s djetetom + druga pitanja
- kada? prije ili za vrijeme postupka (zastoj od 3 mjeseca, uz mogućnost produljenja jednom)

Tko ne mora sudjelovati?

- lišeni poslovne sposobnosti
- osobe nepoznatog prebivališta/boravišta
- nesposobni za rasuđivanje
- obiteljsko nasilje

Zahvaljujem na pozornosti!

jbrozovic@pravo.hr